

DOI: <https://doi.org/10.37129/2313-7509.2020.13.1.26-33>

УДК 623.465.7

В.Л. Лисковчук**К.М. Дехтяренко****В.П. Бордіян****С.А. Григоренко****Л.Г. Гордішевський***Військова академія (м. Одеса), Україна*

АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИСОКОТОЧНОЇ ЗБРОЇ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ

У статті розглядаються, що протягом останніх десятиліть ведення збройних конфліктів кінця ХХ-го, початку ХХІ-го століть у спробі визначення однієї з ключових ідей «війн шостого покоління» – примушення противника до миру нанесенням ударів високоточною зброєю, «що роззброює». Також розглядається вплив подальшого удосконалення високоточної зброї на характер, форми та способи ведення збройної боротьби майбутнього. У галузі воєнних технологій, перехід на новий рівень розвитку електронних засобів та систем, активно використовуються в арміях провідних країн світу для оснащення їх якісно новою зброєю.

Ключові слова: високоточна зброя, головка самонаведення, зенітно-ракетний комплекс і зенітно-ракетна система, розвідувально-ударний комплекс і розвідувально-ударна система.

Постановка проблеми

Останнім часом локальні війни і збройні конфлікти все частіше набувають характеру довготривалих і важко урегульованих. Вже на початку третього тисячоліття на нашій планеті, за підрахунками експертів, було зафіксовано понад 70 конфліктів, які викликали стурбованість світової спільноти: у 23 країнах сталися війни (збройні конфлікти), у 25 – загострення обстановки досягало загрозливого рівня, коли ворогуючі сторони перебували на межі збройного зіткнення, у 24 – спостерігалось небезпечне зростання воєнної напруги.

Конкретизуючи зазначимо, що високоточна зброя (ВТЗ) – це керований на траєкторії польоту засіб вогневого ураження в звичайному (неядерному) спорядженні, функціонально пов'язаний з контуром інформаційного забезпечення його планування і застосування, бойового управління та зв'язку, що забезпечує під час першого запуску (пострілу) вибір з високою (близькою до одиниці) ймовірністю ураження цілі шляхом прямого попадання в її уразливий елемент або підриву бойової частини в наведеній зоні ураження у всьому діапазоні розрахункових умов бойового застосування.

Ключову роль у забезпеченні реалізації ВТЗ відіграють головки самонаведення (ГСН). Поняття ВТЗ поєднується з концепцією, яка за кордоном отримала назву «постріл-ураження». Зброя, розроблена відповідно до цієї концепції, здатна вражати ціль з великою ймовірністю на будь-якій дальності в межах її досяжності.

Між тим, з використання досягнень високих технологій у створенні нових озброєнь та військової техніки надало спроможність завдавати противнику раптових масованих стратегічних ударів новою зброєю на будь яку глибину на суші, у морі, у повітрі та космосі. До того ж ВТЗ по ефективності поразки цілей наближається до тактичної ядерної зброї, а в деяких випадках і перевершує її. Тому масоване застосування звичайної ВТЗ по військових об'єктах, по об'єктах еко-номіки здатне паралізувати життєдіяльність будь-якої держави, а при руйнації потенційно небезпечних об'єктів – викликати екологічні катастрофи.

Метою статті – проведення аналізу розвитку засобів збройної боротьби в 21 сторіччі, їх впливу на зміни способів ведення війн сучасності, розробка пропозицій щодо ефективного застосування засобів маскування та захисту від високоточної зброї під час оперативно-службових дій мобільних органів охорони державного кордону. Та на цій основі й прогнозування шляхів удосконалення воєнного мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження

Високоточна зброя (ВТЗ) – удосконалений вид звичайної зброї, де застосовуються боеприпаси, що наводяться, та самонавідні, при круговому розсіюванні така характеристика точності ВТЗ, як кругове імовірне відхилення (кїв) засобу ураження від центру цілі (Rкїв), відповідає умові $R_{кїв} < 0,5R_p$. Сучасні системи ВТЗ забезпечують значення Rкїв до 0,5 м. Підкреслимо, що ймовірність ураження ВТЗ малорозмірних цілей з першого пуску (пострілу) наближається до одиниці за будь-яких умов. Нині подальший розвиток ВТЗ здійснюється в напрямі «інтелектуалізації» зброї шляхом надання їй здатності розпізнавати цілі, в тому числі на полі бою і в умовах перешкод, а при спрямуванні по великих цілях вибирати найбільш вразливе місце (фрагмент) цілі для її ураження.

З іншого боку, ВТЗ – це комплекс озброєння, у якому інтегровані засоби розвідки, управління і ураження, які функціонують у реальному масштабі часу, у конкретних умовах обстановки та спроможні виконати завдання з характеристиками, максимально наближеними до заданих. У ряді випадків вони об'єднуються із засобами оптико і радіоелектронної боротьби.

Залежно від дальності дії, важливості, швидкодії комплексу озброєння, розмірів тощо окремі системи можуть відігравати більшу або меншу роль у комплексі. У деяких комплексах ВТЗ функції деяких систем об'єднуються в одну або функції однієї системи передаються іншій. Необхідно відмітити, що іноді замість терміна «комплекс» застосовується термін «система». Наприклад, застосовуються терміни «зенітно-ракетний комплекс і зенітно-ракетна система», «розвідувально-ударний комплекс і розвідувально-ударна система». Отже, при цьому виникають суперечності, тому що комплекс сам складається із систем. Тому в подальшому буде застосовуватись лише перший термін.

Функціональний зв'язок між системами комплексу високоточної зброї зображений на рис. 1.

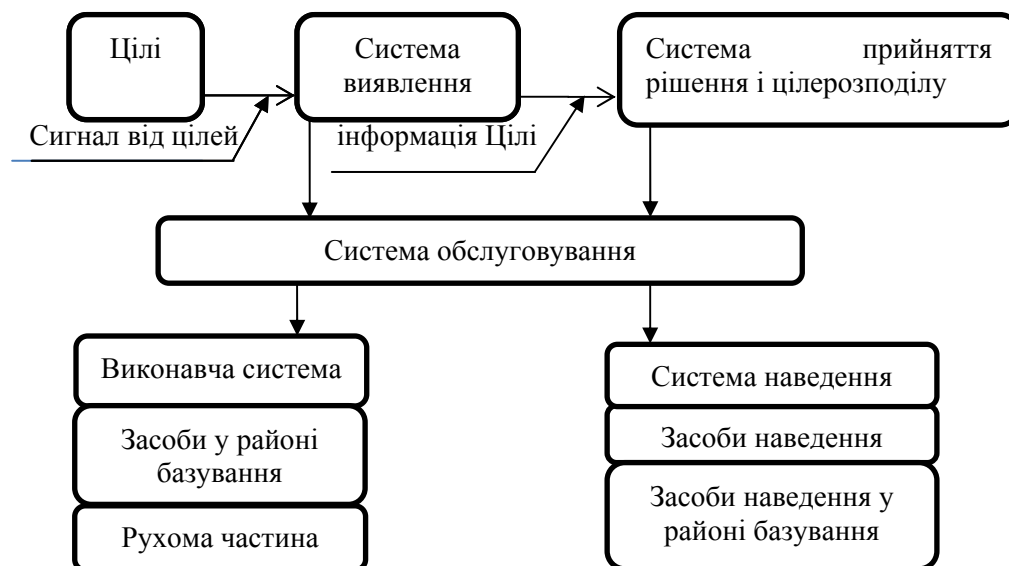

Рис. 1. Функціональний зв'язок між елементами комплексу ВТЗ

Надамо стислу характеристику системами комплексу ВТЗ.

Система виявлення проводить пошук цілей, що знаходяться у зоні її дії, вивчає їх положення у просторі і проводить попередній аналіз.

Склад засобів виявлення у системі визначається зоною її дії, завданнями, для виконання яких призначений комплекс у цілому. Це можуть бути: наземні, корабельні й авіаційні радіолокаційні станції виявлення, станції оптичної, інфрачервоної і телевізійної розвідки, лазерні, оптичні, оптико-електронні, звукові засоби виявлення та інші.

Після здійснення пуску система наведення керує виконавчою системою і забезпечує наведення її виконавчої частини на ціль. У склад системи наведення можуть входити радіолокаційні, оптичні, інфрачервоні, лазерні та інші засоби стеження за цілями й апаратура управління. Засоби системи наведення розташовані частково в районі базування комплексу, частково – на виконавчій системі.

Виконавча система складається з пристрою пуску (пострілу) і рухомої частини. У більшості типів комплексів високоточної зброї рухомою частиною є ракета, яка несе заряд для ураження цілі. Тоді пристроєм пуску буде пускова установка або пусковий пристрій.

Наприклад, у комплексі ПЛСС, крім ракет, виконавчим пристроєм може бути ударний літак, який уражає цілі бортовою зброєю [3]. В артилерійських розвідувально-ударних комплексах рухомою частиною виконавчого пристрою є керований снаряд, а пристроєм пуску (пострілу) – бойова машина або гармата [3–6].

Назвемо деякі типи комплексів ВТЗ.

1. Авіаційні ракетні комплекси, які несуть керовані ракети з радіолокаційними і телевізійними системами наведення. Прикладом сучасних авіаційних розвідувальних комплексів може служити французький винищувач «Міраж-2000»; російський винищувач-бомбардувальник СУ-30МК на яких установлені прицільно-навігаційні комплекси, що забезпечують виявлення цілі, керування літаком і зброєю одночасно.

2. Комплекс ПЛСС, що призначений для ураження засобів радіоелектронного придушення, РЛС ППО. Система виявлення комплексу базується на трьох літаках-розвідниках TR-1, на яких розташована апаратура РТР, що спроможна приймати й аналізувати сигнали, що випромінюються РЛС; для придушення систем ППО Іраку ВПС США та Великої Британії використовували літаки F-16C/D, EA-6B «Проулер», які були оснащені PPP AGM-88 (HARM), а також літаки «Торнадо» F3, які були оснащені PPP ALARM.

3. Літаки, які оснащені апаратурою розвідки і наведення зброї на артилерійські та зенітні РЛС типу AN/APR-38 або ANB/ALR-48. Ракетне озброєння літаків – це протирадіолокаційна (PPP) ракета «Харм», ракети типу «повітря-повітря» «Сайдвиндер» і ракети типу «повітря-земля» «Мейверік». До цього типу на Європейському ТВД слід віднести літак “Торнадо”, літаків розвідувальної авіації U2, RC-135, EP-31, JSTER та безпілотних апаратів Global Hawk.

4. Велике розповсюдження отримали корабельні комплекси ВТЗ. Це, перш за все, ракетний комплекс «Томахок» морського базування. У комплекс входять КР із надводним або підводним стартом, пускові установки системи управління і допоміжне устаткування КР, виконані за літаковою системою. На початковій і середній ділянці траєкторії КР керується інерційною системою, на кінцевій ділянці – кореляційною системою TERCOM, у яку входять OEM, радіовисотомір, еталони місцевості й у визначений час починає роботу активна головка самонаведення. До цього класу слід віднести французькі ракети «Екзосет» та російські протикорабельні ракети SS-N-22 «Санберн».

5. Черговий тип комплексу ВТЗ призначений для ураження цілей на полі бою – бойові вертольоти. Вони є основними засобами для боротьби з броньованою технікою. Вертоліт може нести до 16 ПТКР «Хелфайр», які розміщені на 4 ПУ.

Отже, виходячи з досвіду війн і збройних конфліктів останніх років, можна зазначити таке. Застосування високотехнологічних засобів збройної боротьби в розглянутих війнах, збройних конфліктах та миротворчих операціях наприкінці ХХ-го та на початку ХХІ-го сторіччя дало змогу провідним країнам світу різко підвищити ефективність бойового застосування всіх сил і засобів збройної боротьби, а також значно зменшити людські втрати. Починаючи з 80-х років минулого століття, впродовж кожного десятиліття застосування ВТЗ, БПЛА та космічних засобів кількісно та за типами й інтенсивністю використання зросло у середньому не менш як у три рази (табл. 1).

Таблиця 1

**Основні показники реалізації у сучасних війнах застосування
повітряно-космічних сил НАТО**

Характеристики операцій	Показники по операціях			
	«Буря в пустелі» Ірак (1991 р.)	«Союзницька сила» ФРЮ (1999 р.)	«Непохитна свобода» ДРА (2001 р.)	«Свобода Іраку» (2003 р.)
Тривалість бойових дій	43	78	34	51
Кількість ШСЗ у космічному угрупованні, од.	60	139	152	249
ВТЗ, од. %,	8000 7%	8000 34,7 %	1250 56,8%	29200 68,4%
Крилатих ракет, од, у тому числі:	282	935	290	1300
КР ПБ	40	115	40	520
КР МБ	242	820	250	780
Кількість бойових літаків, од	1700	1000	200	780
Кількість літако-вильотів на добу	До 2000	150-679	100-700	200-700
Усього вилітів :	114000	35210	17500	41404
Загальна кількість бомб, т. у тому числі	88500	13300	48000	44000
Не керованих , т. %	81980– 92,6%	2700– 20,3%	42000– 87,5%	14000– 35%
Керованих , т. %	6520- 7,4%	10600- 79,7%	6000- 12,5%	30000- 65%
Ураженооб'єктів, од	495	900	750	2000
Кількість БПЛА, од	30	38	44	120
Наліт, год	1011	3800	-	5000
Кількість літаків розвідки, ДРЛВ і управління, од.	208	78	66	164
Кількість типів літаків розвідки, ДРЛВ і управління, од.	18	17	11	13
Співвідношення літаків розвідки, ДРЛВ і управління та БПЛА, %	<u>87,5</u> <u>12,5</u>	<u>67,5</u> <u>32,5</u>	<u>60</u> <u>40</u>	<u>58</u> <u>42</u>

Кількість космічних апаратів подвійного призначення, які використовувалися як у мирних, так і воєнних цілях, упродовж цього періоду збільшилась більш ніж на 40%.

Таким чином, ВТЗ у випадку її масованого застосування протягом визначеного часу дозволяє домогтися не тільки переваги у війні, але в корені змінити сам характер війни. Так на тактичному рівні, це перш за все нова форма бою – дальнього бойового удару (впливу), коли наземні, морські, повітряні чи навіть космічні бойові системи (комплекси) здебільшого грають лише роль носія (платформи) ВТЗ. В оперативному мистецтві – це перш за все інформаційне, оперативне та вогневе посвіднання (ув'язка) застосування ВТЗ (в оперативному масштабі) з одночасним використанням засобів РЕБ та реалізацією комплексу заходів щодо протидії застосування ВТЗ з боку противника, по-друге, на зміну масовому застосуванню сухопутних військ приходять узгодженні дії невеликих, добре навчених і оснащених підрозділів сил спеціальних операцій, які впливатимуть на ключові об'єкти противника, а вже у найближчій перспективі слід очікувати об'єднання самих сил спеціальних операцій із силами і засобами розвідки та інформаційної боротьби і їх трансформацію в одну з вирішальних сил у збройній боротьбі.

У стратегічному плані стало можливим наносити удар далекобійним ВТЗ по противнику, без стратегічного розгортання та великомасштабного переміщення наземних військ (сил) протиборчих сторін (операція «Лис в пустелі» 1998 р., Ірак).

Іншими засобами ураження цілей на полі бою є РВК і РУК [6]. Завдання РУК – боротьба з танковими і механізованими угрупованнями військ противника. Комплекс включає в себе: авіаційну систему розвідки цілей «Джистарс», центр управління й апаратуру автоматизованої обробки розвіданих, а також засоби зв'язку і передачі даних, наземний центр управління, засоби ураження, наземну радіолокаційну мережу, яка у вигляді маяків встановлена вздовж маршрутів літака-розвідника.

Головне завдання РВК – знищення важливих малорозмірних об'єктів на полі бою, таких як танки, самохідні артилерійські установки, мобільні командні пункти. Наприклад, до складу російського РВК входять РЛС розвідки цілей і контролю стрільби артилерійських і ракетних систем «Зоопарк-1»; САУ «Мста-С» з керованим снарядом типу «Краснополь».

«Зоопарк-1» є трьохкоординатним радіолокатором із фазованою антеною і може обслуговувати одночасно шість артилерійських гармат. Він змонтований на самохідному легкоброньованому шасі. Гаубиця «Мста-С» має калібр 152-мм і розміщується на самохідному танковому шасі. Снаряди застосовуються різноманітні, у т.ч. керовані снаряди «Краснополь» з лазерними головками самонаведення.

Залежно від дальності дії, важливості, швидкодії комплексу озброєння, розмірів тощо, окремі системи можуть відігравати більшу або меншу роль у комплексі. Як основні класифікаційні ознаки ВТЗ можуть бути прийняті: призначення комплексів ВТЗ, місце базування, фізичні принципи систем розвідки і наведення.

З іншого боку, комплекси ВТЗ за призначенням класифікуються за зонами бойового застосування, а саме: ВТЗ тактичного призначення (глибина зони бойового застосування – 40 км), оперативного-тактичного (до 200 км), оперативного (понад 200 км відповідно), які будуть використовуватися як для ураження окремих броньованих цілей, знищення колон техніки, затримки висування резервів, так і для знищення (ураження) найбільш важливих об'єктів військового й економічного потенціалу країни в глибині її території.

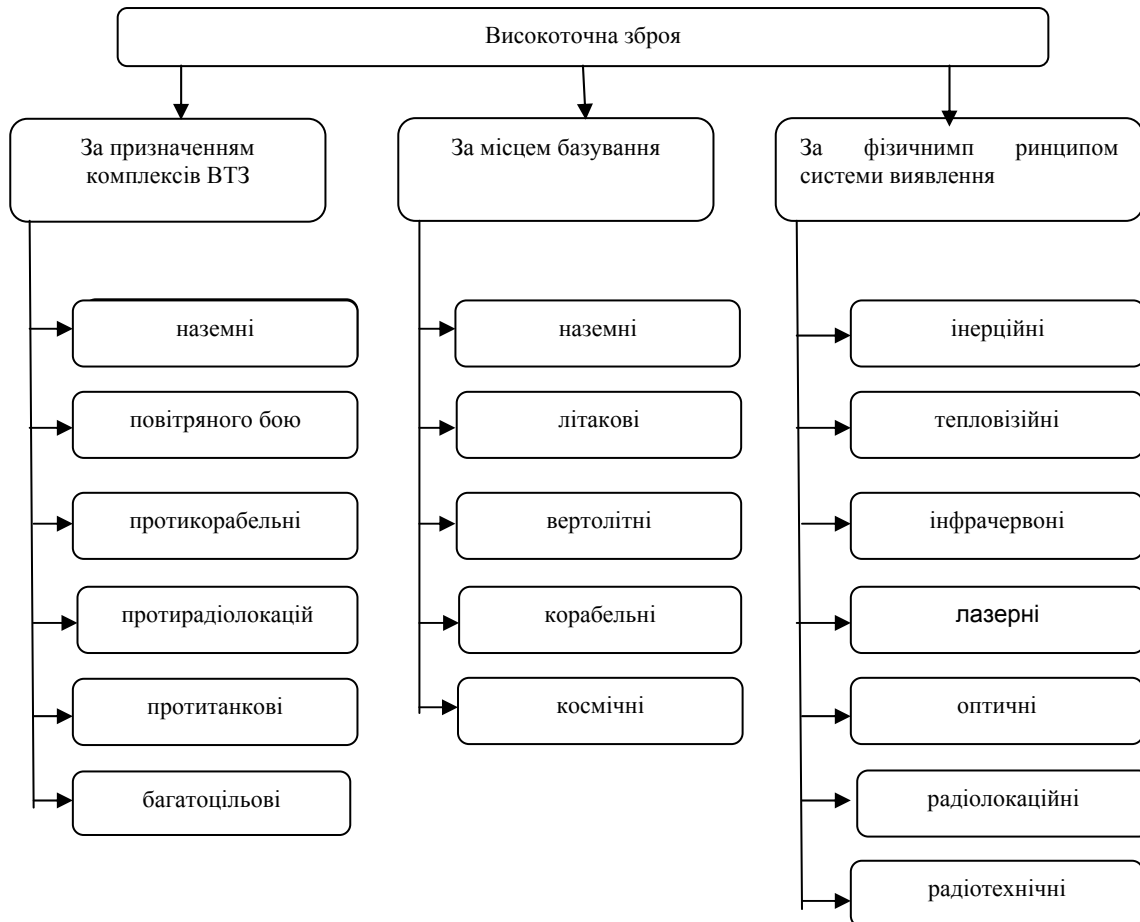
Аналіз бойових можливостей противника [1; 2; 6; 7], що наступає, свідчить: тільки у першу добу після проведення ним ракетно-авіаційного удару загальні втрати з'єднання складуть 82%. З них високоточною зброєю буде нанесено ураження не менш як 50%. Решта ураження буде наноситися звичайними боеприпасами, у тому числі інженерними та мінно-вибуховими загородженнями.

Як свідчать досвід війн і локальних конфліктів останнього часу, більшу частину збитку – 80% механізованим (танковим) підрозділам буде наноситись вогнем ПТРК, ударами високоточної зброї армійської, штурмової авіації, що є зброєю з оптико-електронними системами наведення. За типом наведення вона розрізняється як високоточна зброя з активними, напівактивними, пасивними, комбінованими головками самонаведення.

З іншого боку, аналізуючи можливості комплексів ВТЗ противника щодо нанесення ударів по механізованому з'єднанню, слід зазначити, що згідно з поглядами військових фахівців ПКС, боротьбу з броньованими цілями будуть вести частини (підрозділи) першого ешелону об'єднання. Комплекси високоточної зброї, що розгортаються на відповідних відстанях від переднього краю в смугі наступу АК, будуть наносити удари по об'єктах тактичної розвідки та найбільш важливих об'єктах. До об'єктів тактичної розвідки належать: артилерійська батарея, мінометні взвод, взвод ПТКР, взводний опірний пункт на першій позиції, окремі вертольоти АА на посадкових майданчиках, КП (КСП) бригади (батальйонів), переправи через водні перешкоди, підрозділи тилу. Розрахунок можливих втрат проведемо не у типових об'єктах, а безпосередньо на окремих об'єктах захисту. Це обумовлено тим, що головка самонаведення (ГСН) високоточної зброї має вибірковість дії, високу собівартість і завдання щодо ураження типових об'єктів типу рота-батарея (стрільба по площах) буде здійснюватися вогнем реактивних систем, артилерії, авіації, звичайними боеприпасами (бомбами у звичайному спорядженні).

Такий підхід дає підставу розрахувати загальну кількість об'єктів тактичної розвідки і важливих об'єктів з'єднання – 60. Усього броньованих об'єктів – 462. Бойовий потенціал з'єднання із засобами посилення об'єднання складає 0,21. Крім того, фактична кількість озброєння та військова техніка з'єднання дозволяє при оцінці ефективності захисту розрахувати завданий збиток бойового потенціалу за рахунок збереження боездатності саме визначених об'єктів.

Отже, у статті розглянута існуюча високоточна зброя, визначені варіанти нанесення ударів по угрупованню військ (сил), проведена класифікація високоточної зброї (рис. 2) за способами наведення і можливостями противника щодо ураження об'єктів під час оперативно-службових дій мобільних органів охорони державного кордону. Як висновок надаються деякі переваги і недоліки високоточної зброї.

Рис. 2. Класифікація високоточної зброї

Переваги ВТЗ – при масованому застосуванні її бойова ефективність порівнюється з ефективністю ядерної зброї малої потужності; селективність дії по визначених об'єктах дозволяє розташувати війська в безпосередній близькості від переднього краю без ризику випадкового ураження своїх військ; виключається необхідність пристрілки, яка характерна для звичайної зброї, що підвищує раптовість нанесення вогневого удару; при її використанні значно скорочується сил і засобів, що потрібні для виконання поставленого завдання, приводить до зменшення втрат у живій силі та техніці і спростовує матеріально-технічне забезпечення військ.

Загальними перспективами розвитку високоточної зброї можна вважати: збільшення діапазону умов високоточної зброї за рахунок використання діапазону електромагнітного спектра в межах 8–14 мкм, що суттєво збільшить можливість застосування високоточної зброї у складних метеоумовах і дозволить покращити завадозахищеність систем наведення виконавчих елементів; створення систем наведення за принципом еталонного розпізнавання цілей, що дозволить здійснювати наведення ГСН на нерухому ціль в оперативній глибині із середнім квадратичним відхиленням менше 10 м; зменшення помітності виконавчих елементів високоточної зброї в інфрачервоному та радіолокаційному діапазонах довжин хвиль; збільшення дальності дії та швидкості польоту тощо.

Висновки

Проведений аналіз дає підставу констатувати, що бойові можливості високоточної зброї до 2025 року збільшаться у 2,5-3 рази. Це у свою чергу призведе до зменшення кількості її застосування за рахунок удосконалення виконавчих елементів, зменшення вірогідного колового відхилення високоточної зброї по об'єктах ураження, збільшення бойової ефективності ГСН. Крім того, визначено, що ураження тільки високоточною зброєю складе близько 50% окремих об'єктів; необхідність комплексного підходу у вирішенні завдань захисту підрозділів від високоточної зброї в арміях провідних країн світу; необхідність комплектування сил і засобів захисту та елементів, що забезпечують функціонування заходів захисту.

Список використаних джерел

1. Курдюк В.Ф. Перспективи використання інформаційних технологій в збройній боротьбі / В.Ф. Курдюк // Збірник наукових праць ХУПС. – Х.: ХУПС, 2008. – Вип. 3(18). – С. 121-123
2. Стрижельський В.В. Сучасний стан та перспективи розвитку зброї на нових фізичних принципах / В.В. Стрижельський, Д.В. Зайцев // Труды академії. – К.: НАОУ, 2001. – № 31. – С. 143-146
3. Грищенко А. Еволюція засобів збройної боротьби та вигляду воєнних конфліктів майбутнього / А. Грищенко, Г. Костенко // Труды академії. – К.: НАОУ, 2006. – № 65. – С. 98-103.
4. Радецький В.Г. Безпілотна авіація в сучасній збройній боротьбі / В.Г. Радецький, І.С. Руснак, Ю.Г. Даник // Труды академії. – К.: НАОУ, 2008. – С. 182-186
5. Даник Ю.Г. Розвиток озброєння і військової техніки як основа воєнної безпеки держави / Ю.Г. Даник, В.І. Карпенко, О.О. Стеценко, В.І. Ткаченко // Збірник наукових праць ХУПС. – Х.: ХУПС, 2001. – Вип. 6 (36). – С. 3-5
6. Операція ОЗС НАТО проти СРЮ “Союзнницька сила // Інформаційний бюлетень (спеціальний випуск). – К., 1999. – 80 с.
7. Боевые действия в Персидском заливе // Обзор. – М., 1991. – С. 41–46.
8. Зарубежное военное обозрение. – 1999. – № 3 – С. 19–26.
9. Зарубежное военное обозрение. – 1999. – № 5. – С.14–19.
10. Зарубежное военное обозрение. – 1995. – № 9 – С. 9–16.
11. Зарубежное военное обозрение. – 1999. – № 10
12. Характеристика перспективного оружия и военной техники главных зарубежных стран на период до 2010 г. – М. : ГШ ГРУЖ ЦНИИ. – 1991.
13. Краснов А. Боевое применение крылатых ракет воздушного базирования / А. Краснов // Зарубежное военное обозрение. – 2001. – № 2. – С. 34-37.
14. Пасічник С.П. Роль розвідувальних органів у протидії сучасним загрозам і викликам / С.П. Пасічник // Наука і оборона. – 2009. – № 1. – С. 45-47.
15. Рибак М. Війна в зоні Перської затоки: застосування нових засобів збройної боротьби та їх вплив на розвиток воєнного мистецтва / М. Рибак, Б. Іванов // Військо України. – 1999. – № 1-2. – С. 32-34.
16. Шершинев М.А. Тенденції розвитку збройної боротьби в повітрі та їх вплив на формування вимог до перспективних зенітних ракетних систем [Електронний ресурс] / М.А. Шершинев, Ю.В. Наливайко, В.В. Воронін. – Х.: ХУПС, 2009. – Режим доступу: www.hups.mil.gov.ua/Shersh.pdf.

Рецензент: Нікул С.О., к.т.н., доцент, Військова академія (м. Одеса)

АНАЛІЗ И ПЕРСПЕКТИВИ РАЗВИТИЯ ВИСОКОТОЧНОГО ОРУЖИЯ АРМИЙ ВЕДУЩИХ СТРАН МИРА

В. Лисковчук, К. Дехтяренко, В. Бордиян, С. Григоренко, Л. Гордишевский

В статье рассматривается, что в течение последних десятилетий ведения вооруженных конфликтов конца XX начале XXI-го столетия в попытке определения одной из ключевых идей «войн шестого поколения» – принуждение противника к миру нанесением ударов высокоточным оружием, «что разоружает». Также рассматривается влияние дальнейшего совершенствования высокоточного оружия на характер, формы и способы ведения вооруженной борьбы будущего. В области военных технологий, переход на новый уровень развития электронных средств и систем, активно используются в армиях ведущих стран мира для оснащения их качественно новым оружием.

Ключевые слова: высокоточное оружие, головка самонаведения, зенитно-ракетный комплекс и зенитно-ракетная система, розвигдувально-ударный комплекс и розведувательно-ударная система.

ANALYSIS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF HIGH-PRECISION WEAPONS OF THE LEADING COUNTRIES OF THE WORLD

V. Lyskovchuk, K. Dekhtyarenko, V. Bordyan, S. Grigorenko, L. Gordishevsky

The article examines that in recent decades, armed conflicts of the late twentieth and early twenty-first centuries in an attempt to identify one of the key ideas of the «sixth generation wars» – forcing the enemy to peace by striking with high-precision weapons, «disarming». The influence of further improvement of high-precision weapons on the nature, forms and methods of armed struggle of the future is also considered. In the field of military technology, the transition to a new level of development of electronic means and systems, are actively used in the armies of the world's leading countries to equip them with qualitatively new weapons.

Recently local conflicts and military actions more often provide for a long-term and become difficult to regulate. At the beginning of the third millennium AD, according to the experts researchings, were fixed more than 70 conflicts, which shocked the World society, in 23 countries the war has begun, in 25 countries the level of danger got dangerous mark, when the opponents were in readiness to start a conflict, in 24 countries were fixed dangerous rising of military activity.

To make it clear, we will pay attention on fact, that high precision weapons (HPW) – its contoled on the flight path means of defeat, in normal (non-nuclear) orderly, functionally connected with the loop of informational supply of it planning and exploitation, combat management and connection, what supply during first strike an opportunity to chose hight probable of destroying target by the way of directly strike in its weak element or destructing the combat part in guidanted zone of defeat in all diapason of calculated conditions of combat use.

The key role in the implementation of the precision weapons play homing heads (HH). The termin of HPW is connected with conception, which got a name «strike-defeat» abroad. The weapon, which created according to this conception, may defeat target with hight probable on any distance, which is located in its diapason.

In the meantime, with using of the results of high technologies in creation of new weapons and military equipment, we have got an opportunity to make massive strategic strikes by the new weapon on any distances on land, in air, at sea and in space. Besides, HPW is close to the tactical nuclear weapon and sometimes even better, if we compare effecticy of defeat targets. That is why using of HPW on military objects, objects of economy could paralise activity of any country, and after destroing of dangerous objects it could start an ecology crisis.

The purpose of the article is analisis of develop of means of armed confrontation in 21 age, their effect on changes of the ways of war maintenance in nowday, creation of ways of effective use of camouflage and protection of hight precision weapon during service of mobile groups of security of state board. On the base of this information how to predict and improve the ways of development of art of war.

Keywords: high-precision weapon, homing head, anti-aircraft missile system and anti-aircraft missile system, reconnaissance and strike complex and reconnaissance and strike system.